

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5

Telefon Interurban 113.

Izhaja vsako sredo.
Cena: Letno Din 32.—, polletno Din 16.—, četrtletno Din 9.—, inozemstvo Din 64.—, — Poštno-čokoladni račun 10.603.

Cena inseratov: cela stran Din 2000.—, pol strani Din 1000.—, štiri strani Din 500.—, 1/2 strani Din 250.—, 1/16 str. Din 125.—, Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Duh od zgoraj.

Duh je, ki človeka oživi. Duh je najplemenitejši del človeškega bistva. Duh je, ki človeka razlikuje od živali ter ga visoko dviga nad žival. Duh določuje vrednost človekovo. Kakšnega duha je človek, takšna je vrednost človekova. Od duha človekovega je odvisno, kakšen je človek: dober ali slab, plemenit ali hudoben, izobražen ali neomikan.

Duh je tista naravna luč, ki jo je stvarnik prižgal v človeku, ko ga je ustvaril. Ta naravna luč je samaposebno preslaba, da bi mogla posvetiti v vse globine božje resnice in v vse tajnosti človeške usode. Zato jo mora usposobiti luč vere: sam božji duh mora našemu duhu priti na pomoč ter ga razsvetliti. In Bog nam tega duha daje v izobilju. Duh božji je napolnil zemeljski krog: tako vzklika Cerkev na binško praznik.

Sprejemamo li tega duha v sebe? — Solnce sveti na nebesnem svodu enako svetlo in toplo za vse. In vendar je v mnogoteri sobici temno in hladno, ker ne morejo njegovi svetli žarki skozi premala in umazana okna. V čisti vodi bistrega potoka se solnični žarki lesketajo do dna, v močvirnatih mlakužih pa komaj razsvetlijo zgornjo vodno plast. Tako je tudi s človekom. Solnce vere je vzšlo vsem, vendar pa ne more vsem presvetliti srca do dna, če duh božji z žarkom resnice in milosti ne odstrani vseh ovir ter s tem stori naše srce presojno. Dokler je cvet zaprt, zanj pravzaprav ni ne solca ne dneva. Ko pa se cvetlični popek odpre, se za njega uveljavljaj dan in solnce, kojega žarki so razliti po vsej naravi. Tako mora tudi človek odpreti duha in srce osvetljujočim žarkom duha od zgoraj.

Včasih stoji resnica jasna in svetla pred našo dušo, kakor da bi jo videli s telesnimi očmi. Luč božjega duha, duha resnice, ki nas uči popolne resnice (Jan. 16, 13), je to storila, ko nam je razsvetlila dušo. Ta resnica nam stopi takrat pred dušo, ko je najbolj potrebujemo, da ne zabredemo v pregreho. To je milost božjega duha, ki nas spominja vsega, kar nam je Zveličar povedal (Jan. 14, 26). Spominja pa nas takrat, ko je najbolj potrebno, ko nas skušnjava, strast in svet skušajo potegniti na svojo stran. Duh od zgoraj nas tudi spominja stanja, ki se v njem nahaja naša duša.

Pri mnogoterih bolnikih, osobito pri jetičnih se more opaziti, da ne vedo, v kakšnem nevarnem stanju so. Nič ni nevarnega, tako rekajo v samoprevari, samo nekaj prehlajenja je bilo, kojega posledice bodo kmalu nehale; pa ima smrt že svojo koso nabrušeno za nje in bo kmalu zamahnila po njih. Dobri kristjani smo, tako poudarjajo tudi tisti, ki so v vrstah nasprotnikov vere in Cerkve ter prebirajo njihove časopise. Za dobre kristjane se imajo, pa ne dajo Bogu, kar je božjega, ter ovirajo delovanje Cerkve pri vsakem njenem koraku v javnosti. Ti ljudje se ne dajo od božjega duha spomniti vsega, kar je Gospod povedal, zlasti tega ne, kar je predvsem in edino potrebno.

Luč božjega duha ni samo osvetljuječa, marveč tudi ogrevajoča in oživljuječa: »luč srca« jo imenuje Cerkev. Kako je potrebna ta »luč srca« posameznim, osobito pa družinam! Ta luč ožarja delo in skrbi očeta. Kakor molimo vsi k nebeskemu Očetu: »Daj nam danes naš vsakdanji kruh,« tako prosijo otroci očeta: »Daj nam, prosimo, kruha!« Težko je delo, velik je trud in mnogotera sraga znoja steče očetu po licu ter kane na zemljo, predno oskrbi otrokom vse potrebno za življenje. Duh ljubezni pa ga krepi ter mu lajša delo in trpljenje. Prepotreben je ta duh materam.

Poklic matere je težaven in poln odgovornosti. Oblikovati mora mlado dušo, ko je prišla iz rok Stvarnikovih. Od materinega oblikovanja je v glavnem odvisno, kakšen bo človek v celem živ-

ljenju. Mati mora biti braniteljica vere in propovednica njenih načel ob domačem ognjišču. Da more vršiti svoje velevažno in težavno nalogo, potrebuje razsvetljuječe in okrepljuječe luči od zgoraj. Prva družinska mati — Eva — je poslušala duha, toda ne onega, ki prihaja z višav, marveč onega, ki lazi po zemlji v obliki peklenke kače. Sledeč temu duhu, je sebe in ves človeški rod pahnila v greh in nesrečo. Marija — druga mati človeškega rodu — je poslušala glas angela, božjega odposlanca, ter je po vplivu svetega Duha postala mati Zveličarja vsega človeštva. Blagor družini, koje mati je žena prosvetljene vere in požrtvovalne ljubezni!

Mladini je tudi treba, in sicer v obilni meri, duha od zgoraj. Dete ima v sebi dobre, pa tudi slabe kalii. Postati more slično angelu, pa tudi hudobcu. Prvo mu omogoči sam svetil Duh v zakramentu duhovnega prerojenja. Ko otrok dorašča, rastejo z njim tudi nevarnosti, ki vstajajo iz lastne narave, še bolj pa iz obdajajočega ga sveta. — Zoper te nevarnosti ga okreplja milost svete birme, ki ga utrjuje v veri, da je more stanovitno spoznavati ter po njej živeti. Božji duh siplje svoje darove v izobilju nad mladino. Na mladini je, da te darove sprejema in z njimi sodeluje. K temu pa je nagiba dosledno izvedena krščanska vzgoja. Samo taka vzgoja se vrši v duhu od zgoraj, vsaka druga vzgoja pa se temu duhu protivi ter zastavlja pot njegovemu delovanju in zato je mladini škodljiva. Radi tega pa mora biti naše geslo, ki ga moramo povsod braniti in kojega izvršitev moramo vselej in povsod zahtevati: Naši mladini krščanska vzgoja!

Odmev Briandovega predloga v Evropi.

Briandova spomenica o Evropski zvezi, poslana vladam evropskih držav, je širom naše države vzbudila prijazen odmev. Casopisje je njeno objavo opremilo s priznalnimi in priporočilnimi opombami. Vsi sloji in krogi ljudstva imajo za predlog o ustanovitvi zveze evropskih držav samo pritrilne besede. Vse, kar služi za utrditev in ohranitev miru v Evropi in na svetu, najde odobrenje našega miroljubnega ljudstva. Evropska zveza pa bi poleg Društva narodov bila naitrdnejša zaslom-

ba miru med evropskimi državami in narodi. Obenem bi to bila velevažna mednarodna evropska ustanova, ki naj bi uravnavala evropsko gospodarstvo, zlasti proizvodnjo in razprodajo poljedelskih in industrijskih pridelkov ter tudi vplivala na to, da se carinski zidovi med posameznimi državami če ne odstranijo, pa vsaj znižajo.

Kar smo zapisali o razpoloženju prebivalstva naše države, velja tudi o ostalih državah male antante: o Čehoslovaški in Rumuniji. Povsod so se čuli

o Briandovem predlogu samo pozdravni in potrdilni glasovi. V Avstriji so bile simpatije nekako podeljene: nekateri so bili za, drugi pa — zlasti vsepsemško navdahnjeni krogi — so ostali hladni ko led. Madžarski mogotci, ki imajo sedaj ogrsko državo v svojih rokah, še vedno sanjajo o reviziji mirovniških pogodb. Vsled tega bi jim takšna Evropska zveza, ki bi bila zgrajena na sedanjih mejah evropskih držav, ne bila po godu.

Odkrito odklonitev je Briandov predlog našel v fašistovskih krogih Italije. Vodilni fašistovski listi so prešinjeni in prenapolnjeni bojevitiga duha, ki ga je v Italiji zadnji čas Mussolini posebno vzbujal in netil. Takšno razpoloženje ni ugodno za sprejem mirovniških melodij, ki jih po Evropi širi predlog za ustanovitev združenih evropskih držav. Zato fašistovski listi precejajo Briandov predlog skozi ozko rešeto politične kritike. Kaj vse je ogroženo s tem predlogom? Fašistovski krogi menijo, da bi Evropska zveza ogrožala Društvo narodov kot svetovno mirovno ustanovo. — Fašistom dosedaj nikdar ni bilo pri srcu Društvo narodov in njegovo prosperiranje, sedaj pa so naenkrat našli v svojem srcu ljubezen do njega. V resnici pa se fašistovska ljubezen tiče ne Društva narodov ne Evropske zveze, marveč samo Italije in njenih »pravice« po celem svetu.

Na Nemškem presoajo Briandovo spomenico z veliko skrbnostjo in trezpostjo. Vlada pazljivo beleži vse izjave listov kot organov javnega mnenja o predlogu Evropske zveze. Vse te izjave bo skrbno proučila, predno bo dala odgovor na vprašanja Briandove vprašalne pole. Usoda Briandovega predloga je v resnici najbolj odvisna od stališča Nemčije. Ako ne bi Nemčija hotela sodelovati, bi plemenito stremljenje francoske vlade ostalo samo glas vpijočega v puščavi. Če pa se Nemčija zavzame za uresničenje tega predloga, do ji prej ali slej tudi Italija sledila.

Kar se dostaja Anglije, je treba imeti v vidiku, da je ona veliko bolj svetovna država nego evropska država. Članj njenega svetovnega cesarstva so po vseh delih sveta. Zato se ne smemo čuditi, da so njene oči obrnjene preko Evrope v Afriko, Avstralijo in Azijo, osobito v Indijo. Politika Velike Britanije se zadnji čas vedno bolj opira na prijateljstvo Zedinjenih držav Amerike. Pretesna zveza z drugimi evropskimi državami bi za Anglijo pomenjala precejšnje vezanje rok, katere pa si hoče ohraniti svobodne za svoje svetovno carstvo.

Priporočila se pri nakupu blaga manufakturna trgovina
M. E. ŠEPEC
468 Maribor, Grajski trg. števil. 2

Kdor si želi cene in dobre obleke naj se oglasi v konfekcijski in modni trgovini
ZIGA WEISS
Celje-Gaberje 591 II

POLITIKA

V DRUGIH DRŽAVAH.

V letošnjem italijanskem proračunu je določenih za mornarico 1476 milijonov lir. Ob priliki debate o proračunu je rekel italijanski mornariški minister: »Mornarica je naše prvo orožje in v tem oziru nam ne more noben narod na svetu odrekati prvenstva!«

Madžarski ministrski predsednik Bethlen pripravlja temeljito preosnovo volilnega reda po italijanskem vzorcu. Število poslancev hoče od 245 znižati na 220 poslancev, od katerih jih bo voljenih okoli 100 po starem večinskem načinu s tajnim glasovanjem, ostanek števila poslancev pa bi bil imenovan od raznih zastopnikov gospodarskih krogov, komitatskih uprav in uradnikov.

V Albaniji so imeli ljudsko štetje in so ugotovili, da šteje Albanija en milijon prebivalcev.

ZA NEDELJO

Bogoslužje v srednjem veku.

Ker se je pojavilo v srednjem veku vse polno krivih ver, je cerkev nauk o katoliškem bogoslužju natanko predpisala ter ga očistila vsega nepotrebne.

Daritev svete maše ob praznikih je bila obdana s posebnim sijajem. Že tedaj je obstojala dolžnost, se udeležiti najsvetejše daritve ob nedeljah ter praznikih v domači župni cerkvi. Pri službi božji so prinašali verniki darila v vosku ter denarju. Prazniki, katere je podedoval srednji vek iz prvih časov krščanstva, so se povzpeli radi vpliva papežev do splošnosti. Bistveno nova sta le dva praznika: Presv. Rešnjega Telesa in Brezmadežnega spočetja.

Zakramenti.

Število zakramentov je v zgodnjem srednjem veku kolebalo sem ter tja. Zakramentom so na primer prištevali tudi umivanje nog na veliki četrtek.

Krst so delili tudi v tej dobi s potapljanjem pod vodo. Čas krsta velika in binškošna sobota, kot izključna dneva za krščenje, sta prenehala. Obhajilo otrok kot zadnji krstni obred in sprejemanje svetega obhajila pod obema podobama sta odpadla v 12. stoletju. Obhajanje bolnikov je pridobilo na zunanem sijaju kakor: goreče sveče, znamenje z zvonovi in Najsvetejše so nosili bolnikom pregrnjeno z dragocnim zagrinjalom. Povzdigovanje in poklekavanje pri povzdigovanju je bilo splošno vpeljano v 12. stoletju. V tej dobi so bili natančno določeni pogoji za sprejem zakramenta svete pokore: kesanje, spoved in zadostovanje. Prelom spovedne molčečnosti je bil kaznovan z naistrožimi kaznimi. Spoved je moral opraviti vsakdo pri domačem

Avstrijska Schobrova vlada povdarja, da bo izvedla razorožitev oboroženih organizacij: Heimwehra in Schutzbunda, od katerih je ena v rokah krščanskih socialcev, druga pa je socialdemokraška.

Iz Anglije so prihajale v zadnjem času vznemirljive vesti, da je stališče Macdonaldove vlade omajano. Vse je pričakovalo, da bo delavska vlada razbita pri reševanju vprašanja o brezposelnosti. A ravno glede tega perečega vprašanja je prejel Macdonald v zbornici dne 29. maja zaupnico z 270 glasovi proti 241.

Nemirna Indija. Iz Indije prihajajo vedno vznemirljive vesti. Neprestano se ponavljajo spopadi s policijo in vojaškimi oddelki, ki morajo uporabljati orožje. Po uradnih vesteh je bilo dosedaj pri zadnjih nemirih ubitih 170 in ranjenih 750 oseb.

Mehika in Vatikan spravljena. V Mehiki je bila podpisana te dni pogodba med vlado in sveto Stolico, po kateri bo uživala Cerkev popolno svobodo.

Župniku, še le v 14. stoletju se pojavi prosta izbira spovednika. Glede poslednjega olja ter mašniškega posvečenja je ostalo v srednjem veku pri dedščini iz prvih krščanskih časov. Zakonsko pravo so izpopolnili. Prepovedani so bili zakoni na tistem sklenjeni. Pred sprejemom svetega zakona so bili predpisani oklici in tudi prepovedani ženitovanjski čas je bil v navadi.

Odpustki.

Javno pokoro so izpodrinili križarski pohodi z odpustki. Z opustom javne pokore je bila uvedena praksa, pridržanje nekaterih grehov papežu ter škofu.

Odpustki v današnjem pomenu so pojavili začetkom 11. stoletja. Odpustom v splošnem pomenu je smatrati že spregled pokore na priprošnje mučencev v prvih časih krščanstva. Posebno vnetim spokornikom se je pokora skrajševala v najstarejših krščanskih časih. Vse to so bili nekaki odpustki le za posamezne osebe. Škofje in papeži so začeli podeljevati nepopolne odpustke za nekatera dobra dela v začetku 11. stoletja. Križarska gibanja so rodila popolni odpustek in število odpustkov se je posebno povzdignilo v 13. stoletju. Odpustki so bili navezani na udeležbo pri križarski vojski, na oborožitev ter vzdržavanje križarja, na denarne darove za križarje ter na dela ter darove pri cerkvenih stavbah. Jubilejni odpustek je ustanovil leta 1300 Bonifacij VIII. Skraja se ga je lahko prejelo le v Rimu, še le pozneje je bil opuščen ta pogoj. Jubilejni odpustek bi se naj vračal vsakih 100 let, kmalu so skrčili prvotno število na 50, 33 in 25 let. Dejstvo pa je tudi, da so uganjali nabiralci odpustkov veliko nedovoljenega, proti čemur se je borila vedno Cerkev.

Pridiga.

Pridiga se je v srednjem veku razcvetela v praktične ter prave ljudske